

Bankacılıkta Sürdürülebilirlik Konferans Açılış Konuşması

**Ekrem Keskin
Türkiye Bankalar Birliği
Genel Sekreteri**

**7 Şubat 2013
İstanbul**

Değerli Katılımcılar,

Hoş geldiniz. Bankacılıkta sürdürülebilirlik konusundaki gelişmelerin değerlendirileceği konferansın bu konudaki çalışmalara katkı sağlamasını diliyorum.

Karar alıcılar için sürdürülebilirlik, hemen her alanda, göz önünde bulundurulması gereken önemli girdilerden bir tanesi haline gelmiştir. İstikrarlı ve mümkün olan en yüksek düzeyde katma değer yaratmak amacıyla, içsel ve dışsal faktörlerin, iyi yönetim ilkeleriyle birlikte iş süreçlerine dahil edilmesi, karar mekanizmalarına yansıtılması, paydaşlara sunulan faydaların arttırılmasına yönelik aksiyonların alınması sürdürülebilir olmayı anlatmakta kullanılabilir. Sürdürülebilirliğin anlam yüklediği önemli bir kavram da verimliliktir ki sadece girdilerin değil, çıktıların da etkin şekilde değerlendirilmesini kapsamaktadır.

Dışsal faktörler denince, sadece ekonomik göstergeler anlaşılmamalıdır, uluslararası kriz, doğal felaketler, bölgesel ilişkiler, teknolojideki yenilikler, sosyal değişme, bireysel tercihlerde farklılıklar, enerjinin, beslenme ihtiyacının ve doğal kaynakların korunmasının kazandığı stratejik önem de dikkate alınmalıdır.

Sürdürülebilir büyüme ve kalkınma konusu, çevresel ve sosyal farkındalığın kurumlara kazandırdığı itibar ve sağladığı olumlu katkılar nedeniyle de önemli ve uzmanlık gerektiren bir alanı oluşturmaktadır. Kuruluşların, faaliyetlerini sürdürürken, ekonomik, toplumsal ve doğal çevre açısından sürdürülebilirlik kriterlerini göz önüne alması gerekir. Bu gereklilik, mükemmel bir kuruluş olmanın da temel şartlarından bir tanesidir. Bu belirleme bankalar ve diğer kredi kuruluşları için de geçerlidir.

Doğrudan yatırımları yanında, sağladıkları krediler yoluyla bankalar hem büyümeye katkı sağlamakta hem de çevreyi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilirlik konusunda bankaların da özel bir sorumluluğu vardır. Sektörün paydaşları da bankalardan sürdürülebilirlik konusunda daha hassas bir yaklaşım göstermelerini beklemektedir.

Bankalarımızın, küresel uygulamalara benzer şekilde, sürdürülebilirlik konusundaki hassasiyeti artmıştır; çevre politika ve ilkelerini oluşturmaya ve tüm süreçlerinin de önemli bir parçası haline getirmeye başlamışlardır. Bu politika ve ilkeler, proje finansmanı piyasasının büyük çoğunluğunu temsil eden uluslararası kuruluşların ve bankaların iyi politika uygulamaları ve ilkeleri referans alınarak belirlenmektedir. Bu uygulama ve ilkeler herhangi bir değerlendirme muafiyeti getirmeksizin bütün projeleri çevresel etkisi açısından gruplandırmaktadır ve etkisi yüksek olan projelerde çevresel etki değerlendirmesi yapılmasını, etkilerin kabul edilebilir düzeye indirilmesi için aksiyon ve önlem alınmasını, bu aksiyon önlemlerin bir yönetim planı çerçevesinde takip edilmesini ve taahhütlere uyulmaması durumunda krediyi çağırarak da dahil olmak üzere bankalarca belirli yaptırımların uygulanmasını zorunlu tutmaktadır. Ekvator Prensiplerine taraf olan bir bankanın çevresel etki değerlendirmesi yaptırmadan çevresel etkisi yüksek olan projelere finansman sağlaması mümkün değildir.

Son dönemde sadece kredi veren uluslararası kuruluşlar değil banka hisselerine yatırım yapanlar tarafından da bu konu sıkça ve hassasiyetle gündeme getirilmektedir. Hatta bazı özel krediler alınırken bankanın bu kredileri sadece çevresel etkileri incelenmiş ve önlemleri alınmış projelere kullanılması şartı getirilmektedir.

Özellikle çevresel ve sosyal etkileri nedeniyle toplumda tepkiye yol açan ve gündemde öne çıkan projeler, finansman sağlayan kredi kuruluşlarının itibarına ve markalarına zarar vermekte, telafisi zor ya da mümkün olmayan zararlara yol açabilmektedir.

Bu nedenle, ülkemizin gündemindeki çevre açısından hassas yatırımların, finansmanında sıkıntı yaşanmaması için daha proje hazırlık aşamasındayken “sürdürülebilirlik” nosyonu ile planlanmış olmaları önem arz etmektedir. Bu konuda yatırımcıları bilinçlendirmek, düzenleme ve iletişim alanında düzenleyici kuruluşlar başta olmak üzere ilgili tüm taraflara önemli görevler düşmektedir.

Bankalarımız yerel mevzuata göre çevresel etki değerlemesinden muaf olan projeler için dahi çevresel etki değerlemesini talep etmek durumundadır. İhale

sonrasında bankaların önünde gelen ÇED'den muaf olan bir projede ÇED çalışması yaptırmak çoğu kez hem süreci çok uzatmakta hem de belirsizliklere yol açmaktadır. Birliğimizin önerisi:

1. Gerek uluslararası finansman imkanlarına erişimin artırılması gerekse bankaların paydaşlarına olan çevresel ve sosyal sorumluluğun yerine getirilmesi amacıyla ÇED'den muaf olsun olmasın tüm projeler ÇED yönetmeliği kapsamında değerlendirmeye alınmalıdır.
2. ÇED'i tamamlanmamış ise ihale sonrasında bu çalışmalar tamamlanıp finansmanın sağlanabilmesi için yatırımcıya ek süre verilmelidir.
3. Mevcut durumda ÇED'den muaf tutulan, ancak çevresel etkileri yüksek olduğu bilinen ve toplumun tepkisi ile karşılaşılabilecek projeler için kapsamlı bir eylem planı oluşturulmalıdır. Örneğin 3. Köprü projesinde; Karayolları Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yüklenici Firma ve Banka işbirliği ile ağaçlandırma ve rehabilitasyon projesi planlanmalı, biyolojik çeşitlilik yönetim planı oluşturulmalı, gerekli tahsisler zamanında yapılmalıdır.
4. ÇED taahhütleri detaylı bir "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" ile izlenmelidir.
5. Büyük ölçekli kamu yatırımı projelerinde, yatırım gerekçeleri, iş planları, ÇED gerekleri konularında kamuoyu bilgilendirilmeli ve süreci izlemesine imkan verilmelidir.
6. Devam eden ve bitmiş projelerin ÇED raporu ve ekleri veri tabanı kamuoyunun bilgisine açık tutulmalıdır.

Bankacılık sektörünün konuya olan duyarlılığının bir yansıması olarak Türkiye Bankalar Birliği Bankacılıkta Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu vasıtasıyla üyelerimiz ve uluslararası kurumlarla işbirliği yapmaktadır. Söz konusu işbirlikleri çerçevesinde de bu konudaki farkındalık seviyesini artırmak ve uluslararası en iyi uygulamalara uyum amacıyla konferans, çalıştay, uzaktan eğitim programları gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Kısa bir zaman içinde sürdürülebilir bankacılık ve bankacılık uygulamalarında çevre ve sosyal risklerin değerlendirilmesi konulu uzaktan eğitim projesini kamuoyunun hizmetine sunacağız.

Konferansın yararlı olmasını diliyorum. Konuşmacılarımıza, emeği geçen arkadaşlarımıza ve katılımınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorum.